

Dosarul nr.2ra-1763/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana (Jud: I. Secieru)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud: A. Panov, V. Sîrbu, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Nina Vascan
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Natalia Zabolotnaia,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vitalie Morari
împotriva Nataliei Zabolotnaia, intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția
Drepturilor Copilului, sectorul Ciocana, mun. Chișinău cu privire la determinarea
domiciliului copilului minor

împotriva deciziei din 7 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a
respins apelul depus de Natalia Zabolotnaia și s-a menținut hotărârea din 25 iulie
2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana,

constată:

La 25 octombrie 2017, Vitalie Morari a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Nataliei Zabolotnaia intervenient accesoriu Direcția pentru Protecția
Drepturilor Copilului, sectorul Ciocana, mun. Chișinău cu privire la determinarea
domiciliului copilului minor.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, a concubinat cu Natalia
Zabolotnaia în perioada 2005-2015. Astfel a menționat din această relație, la
XXXXX, s-a născut fiul XXXXX.

În acest context, reclamantul a specificat că, din anul 2015, relațiile cu pârâta
s-au înrăutățit și au început să domicilieze separat, iar copilul minor a rămas să
locuiască cu Natalia Zabolotnaia.

Vitalie Morari a relatat că Natalia Zabolotnaia a depus cerere de chemare în
judecată împotriva sa cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor.
Astfel prin hotărârea din 14 decembrie 2016 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana,
acțiunea depusă de Natalia Zabolotnaia a fost admisă, fiind dispusă încasarea din
contul lui Vitalie Morari în beneficiul Nataliei Zabolotnaia a pensiei de întreținere a
copilului minor în sumă de 2000 lei. Prin decizia din 11 aprilie 2017 a Curții de Apel
Chișinău, a fost casată hotărârea din 14 decembrie 2016 a Judecătoriei Chișinău,

sediul Ciocana, fiind micșorată suma pensiei de întreținere a copilului minor de la 2000 lei la 1300 lei.

Reclamantul a accentuat că pe parcursul aflării copilului minor cu mama sa, ultima de nenumărate ori a încălcat obligațiile sale față de copil, întrucât o perioadă îndelungată de timp copilul nu a frecventat școală, nu a fost alimentat corect, nu a fost îngrijit și spălat, iar în apartamentul unde locuiau aceștia, permanent erau persoane care consumau băuturi alcoolice în prezența copilului.

Mai mult reclamantul a remarcat că, la 6 octombrie 2017, colaboratorii Inspectoratului de Poliție Ciocana a preluat copilul minor de la Natalia Zabolotnaia și l-a transmis lui.

Prin urmare, reclamantul a considerat că mama copilului nu întrunește condițiile necesare pentru creșterea și dezvoltarea copilului minor.

Reclamantul Vitalie Morari a solicitat determinarea domiciliului copilului minor XXXXX, născut la XXXXXcu el.

Prin hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, acțiunea depusă de Vitalie Morari a fost admisă, fiind determinat domiciliul copilului minor XXXXX, născut la XXXXXcu Vitalie Morari (f.d. 85-88).

Prin decizia din 7 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Natalia Zabolotnaia, fiind menținută hotărârea din 25 iulie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana (f.d. 138-142).

La 15 aprilie 2019, Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei adoptate (f.d.143).

Pentru a hotărî astfel, instanțele de judecată au luat în considerație caracteristica personală a fiecăruia dintre părinți, comportamentul acestora, starea lor materială, condițiile de trai, atitudinea față de copil, precum și avizul prezentat de Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului, sectorul Ciocana, mun. Chișinău nr. 61/04-335 din 10 aprilie 2018, conform căruia a fost propus ca copilul minor să locuiască cu tatăl său.

Suplimentar, instanțele au stabilit că conform caracteristicii nr. 01-03/41 din 16 octombrie 2017, eliberate de directorul Liceului Teoretic „Dacia”, copilul minor a fost înmatriculat în clasa 1b, iar în perioada 8 septembrie 2017-2 octombrie 2017 a lipsit de la ore, situație care a fost catalogată de către instanțele de judecată drept lipsă de iresponsabilitate din partea mamei. Totodată potrivit caracteristicii nr. 01-03/181 din 13 martie 2018, eliberate de directorul aceleiași instituții și de diriginta de clasă a copilului, s-a stabilit că în perioada în care copilul s-a aflat cu tatăl său, comportamentul acestuia s-a schimbat pozitiv.

La 7 iunie 2019, conform inscripției poștale, Natalia Zabolotnaia, a depus recurs împotriva deciziei din 7 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii cu privire la respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiate.

Recurenta Natalia Zabolotnaia, în motivarea recursului, a indicat că instanțele de judecată la adoptarea hotărârilor contestate, au aplicat și interpretat eronat normele dreptului material aplicabile raportului juridic litigios.

În acest sens, recurenta a menționat că este vorbitoare de limba rusă, iar în cadrul ședinței de judecată din 7 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a explicat acest fapt și a solicitat de a fi asistată de un interpret, însă instanța a obligat-o să vorbească în limba română. Prin urmare, recurenta a considerat că cererea de apel a fost respinsă, din cauza faptului că nu a avut posibilitate de a se expune clar.

Suplimentar, recurenta a specificat că Vitalie Morari în ultimii ani nu a achitat pensia de întreținere a copilului minor.

Totodată recurenta a remarcat că nu a avut un comportament agresiv, nu consumă băuturi alcoolice și nu fumează. Acestea sunt doar acuzații defăimătoare, care au fost făcute de către instituția de învățământ în care frecventează copilul minor.

La 7 august 2019, în conformitate art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție i-a comunicat cererea de recurs lui Vitalie Morari, Direcției pentru Protecția Drepturilor Copilului, sectorul Ciocana, mun. Chișinău informându-i că referința se depune în termen de o lună de la data primirii scrisorii. În mod corespunzător, dacă referința nu a fost prezentată în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 5 septembrie 2019, conform ștampilei oficiului poștal, Direcția pentru Protecția Drepturilor Copilului, sectorul Ciocana, mun. Chișinău a depus referință la cererea de recurs înaintată de către Natalia Zabolotnaia, prin care a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Până la data examinării cauzei, Vitalie Morari și nu a înaintat referință la cererea de recurs depusă de Natalia Zabolotnaia, prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Analizând admisibilitatea recursului, conform art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră inadmisibilă cererea de recurs formulată de Natalia Zabolotnaia, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 439 alin. (3) Codul de procedură civilă, judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

În procedura de filtru, instanța de recurs reține că decizia integrală a instanței de apel din 7 martie 2019 a fost expediată în adresa părților, la 15 aprilie 2019 (f.d. 143), însă la materialele cauzei nu sunt date care ar confirma data recepționării de către recurentă a copiei deciziei instanței de apel.

Astfel, în atare situație, precum și având în vedere data expedierii de către instanța de apel a copiei deciziei (15 aprilie 2019), instanța de judecată constată că recursul declarat de Natalia Zabolotnaia la 7 iunie 2019 este depus în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

În continuare, audiind raportul verbal al judecătorului-raportor și verificând încadrarea în dispozițiile art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă a

temeiurilor invocate în recurs, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) CPC, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Temeiurile declarării recursului sunt enumerate exhaustiv în alineatele (2), (3) și (4) ale acestui articol.

Rațiunea acestor dispoziții legale fundamentează ideea potrivit căreia judecarea recursului exercitat conform Secțiunii II-a, Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, are un caracter devolutiv și privește doar problemele de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, nu și temeinicia ei în fapt. În aceste condiții, trebuie observat caracterul extraordinar al acestei căi de atac, la care se poate recurge doar în cazurile excepționale enunțate de dispozițiile art. 432 alin. (2), (3), (4) din Codul de procedură civilă.

Din acest punct de vedere, completul Colegiului își propune să verifice esența și temeiurile recursului, precum și argumentele privind caracterul nelegal al deciziei atacate, în limitele în care au fost formulate și prin prisma drepturilor garantate de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO).

Instanța subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, *inter alia*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), 13 ianuarie 2009, para. 24; *Akaki Tchaghiasvili v. Georgia*, 2 septembrie 2014, para. 34).

În plus, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță și de dreptul de a fi audiat. (a se vedea, *de exemplu*, *Erfar – Avef v. Grecia*, 27 martie 2014, para. 39 – 40; *Lebedinschi v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, para. 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal al unei persoane poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, întrucât însăși natura sa solicită o reglementare specială din partea statului, care beneficiază de o anumită marjă de apreciere. În acest sens, condițiile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, *Marc Brauer v. Germania*, 1 septembrie 2016, para. 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, para. 64).

În același timp, în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a precizat că interpretarea normelor de procedură reprezintă o chestiune de drept intern și ține, în principiu, de competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*a se vedea*, *de exemplu*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr. 2), *ibidem*, para. 25; *Vučković și alții v. Serbia (excepții preliminare)*, 25 martie 2014, para. 80; *Miessen v. Belgia*, *ibidem*, para. 70).

Astfel, în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

În același context, alin. (2) și (3) ale art. 432 din Codul de procedură civilă prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alineatul (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au condus sau ar fi putut conduce la soluționarea greșită a pricinii, în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară sau în cazul în care erorile comise au condus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Prin urmare, reglementările referitoare la formalitățile și termenele impuse de articolele 433 și 432 alin. (2)-(4) din Codul de procedură civilă urmăresc protejarea interesului părții, precum și competența asigurării interpretării unitare a legii de către Curtea Supremă de Justiție. Aceste limitări urmăresc un scop legitim, îndeplinind cerințele securității juridice și a bunei-administrații a justiției (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Beniamin Nersesyan v. Armenia*, 19 ianuarie 2010, para. 22; *Erfar – Avef*, ibidem, para. 41, *Marc Brauer*, ibidem, para. 35; *Miessen*, ibidem, para. 67; *Trevisanato v. Italia*, 16 decembrie 2016, para. 36 - 37).

În speță, instanța constată că cererea de recurs declarată de către Natalia Zabolotnaia este formulată în baza art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, așa cum prevede art. 437 alin. (2), lit. f) din Codul de Procedură Civilă.

Completul judiciar notează că-i revine obligația de a verifica dacă argumentele recurenteii întrunesc condițiile necesare pentru a declara admisibil cererea acesteia, inclusiv dacă normele de drept invocate în favoarea punctului său de vedere sunt incidente la soluționarea fondului cauzei. Cu toate acestea, trebuie subliniat că din succesiunea actelor dosarului reiese că recurenta a reluat criticile formulate în faza procesuală anterioară și asupra cărora instanța de apel deja s-a pronunțat.

Prin urmare, Colegiul constată că încălcările invocate, exprimate sub forma unor enunțuri generale, fără a fi aprofundate, nu permit încadrarea lor în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) sau (4) din Codul de procedură civilă. Deci, în mod evident, lipsește o formulare suficientă și adecvată în ceea ce privește chestiunea de drept pusă în discuție pentru a identifica esența și temeiul cererii de recurs, impuse de art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă.

Cât privește dreptul justițiabilului „de a fi audiat”, garantat de Convenție, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea, *inter alia*, *Helle v. Finlanda*, 19 decembrie 1997, para. 55; *Latourniere v. Franța*, 10 decembrie 2002, para. 2; *Hansen v. Norvegia*, 2 octombrie 2014, para. 71 – 74). De fapt, în concepția instanței europene, art. 6 alin. (1) nu impune motivarea detaliată a deciziei unei instanțe de recurs care, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge un recurs, ca fiind „lipsit de șanse de succes” (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen v. Finlanda* (nr.

2), ibidem, para. 24; *Beniamin Nersesyanyan*, ibidem, para. 23 – 24; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34 sau *Papaioannou v. Grecia*, 2 iunie 2016, para. 45).

Mai mult, instanța observă că recurenta Natalia Zabolotnaia a formulat prezenta cerere după ce a avut posibilitatea de a fi audiat de o instanță de fond și de o instanță de apel, care au fost competente de a examina toate chestiunile de fapt și de drept relevante litigiului (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Levages Prestations Services v. Franța*, 23 octombrie 1996, para. 48; *A. Menarini Diagnostics S.R.L. v. Italia*, 27 septembrie 2011, para. 59; *Akaki Tchaghiashvili*, ibidem, para. 34).

În sfârșit, în limitele impuse de art. 439 alin. (3) din Codul de procedură civilă, instanța conchide că recursul dedus judecătii nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, adică nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, care ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicări eronate din partea instanței judecătorești ierarhic inferioară a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Din aceste raționamente, completul Colegiului constată existența temeiului prevăzut la art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, fiind respectat, în viziunea instanței, raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit.

În conformitate cu art. 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Astfel, având în vedere circumstanțele stabilite supra, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție decide în mod unanim că recursul declarat de Natalia Zabolotnaia nu ridică probleme de drept și nu poate fi acceptat spre examinarea în fond, urmând a fi considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Natalia Zabolotnaia se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari